

side af dette problemfelt er imidlertid skabelsen af en protestantisk ikonografi, som på dette tidspunkt allerede var i gang. Dette emne berører Bolvig dog ikke, og det er en skam, for dermed fremstilles tavlen kun i lyset af arven fra middelalderen, og dens moderne træk lades ude.

De enkelte motiver sammenholdes i billedgennemgangen til stadighed med evangeliernes ord herom. Men omvendt må man konstatere, at Bolvig ikke bruger disse beretninger i sin billedanalyse. I dele af gennemgangen kan det medføre, at evangeliieberetningerne alene fylder 2-3 sider i petit, medens Bolvigs egne bemærkninger kan indskrænke sig til et enkelt afsnit eller to – eller sågar helt være fraværende. Pladsdispositionen synes da ikke længere at give mening.

Til slut skal omtales problemet om tavlens bestillere og dens datering. Altærtavlen er som sådan ikke dateret, og man har ingen samtidige arkivalske efterretninger om den. Med udgangspunkt i to sene overleveringer fra 1600-tallet argumenterer Bolvig for, at tavlen skulle have været et bestillingsværk til forgængereren for Frederiksborg slot, Hille-rødsholm, som i midten af 1500-tallet var ejet af Birgitte Gøye og Herluf Trolle. Disse har med historisk sandsynlighed (Bolvigs udtryk) bestilt tavlen. Det er temmelig frimodigt. Dels ved man ikke, om der har været et kapel ved Hille-rødsholm, dels må et sådant have været af betragtelige dimensioner for at kunne være et passende modspil til den i udslået stand 4 x 6 meter store alter-tavle. Bolvigs løsning kan derfor ikke blive andet end et forslag, og det må nu indgå i forskningsdiskussionen på linie med de tidligere bud, der har kredset om en kongelig mæcen.

Med hensyn til datering jævnfører Bolvig tavlen med den tidligere omtalte søstertavle fra Bouvignes, som det nu er

muligt at henføre til tiden o. 1555. Dermed er man sikkert så tæt, som man kan komme på tavlens datering, og det er et prisværdigt resultat af undersøgelsen. Man kunne have ønsket sig en overvejelse om, hvilken af de to tavler der mon er ældst. Her virker rammeværket i Roskilde umiddelbart mest gotisk, og en analyse af dette kunne være en spændende opgave. At groteskernes forlæg kan dateres til efter 1548, er her ikke uvæsentligt.

Lars Bisgaard

Hanne Raabyemagle og Ole Feldbæk:
Den røde Bygning. Frederik den Fjerdes kancellibygning gennem 275 år. (Finansministeriet, 1996). 216 s., 275 kr.

Med en tilendebragt restaurering og med Kulturbyåret som supplerende motiver har Finansministeriet markeret 275-året for indvielsen af Kancellibygningen på Slotsholmen («Den røde Bygning») med denne bog »om bygningen og dele af dens liv«.

Bogens undertitel »gennem 275 år« skal ikke tages bogstaveligt, for kapitlerne omhandler stort set kun 1700-tallet. Arkitekten J.C. Ernst stod bag den iøjnefaldende bygning på Slotsholmen, der blev indviet som den centrale administrationsbygning i 1721, og som endnu i dag især rummer Finansministeriet. Et overordentligt synligt vidnedsbyrd om kontinuiteten fra enevælden til det moderne demokrati.

En særdeles grundig research præger kunsthistorikeren Hanne Raabyemagles optrævelse af bygningens opførelse og udformning. Beskrivelser af arkitekturen og interiørene står i centrum i de velskrevne kapitler, der dog også rummer plads til oplysninger om f.eks. byggesømmen, der blev tilvejebragt bl.a. ved sportler, salg af titler, embeder og bestallinger.

Ole Feldbæk har med vanlig professionalisme beskrevet husets aktiviteter, finansadministrationens historie, i perioden fra ca. 1660 til 1800. Om udgiverne har anset finansadministrationens videre udvikling for uinteressant eller har ladet sparekniven svinge nådeløst, vides ikke, men for læserne er det et stort savn, der kun tirres af nogle få, om end gode fotografier fra omkring år 1900.

Et afsluttende kapitel om »renoveringen« er skrevet af »Finansministeriet«, er meget kort og handler stort set ikke om den nylige renovering. Resultatet af denne ses dog også bedre på de mange professionelle farvefotos, som fotografene Jens Lindhe og Ole Haupt har taget til bogen. Naturligvis er den imponerende frontispice afbildet i gode detaljebilleder, det gælder også den smukke kollegiestue, mens det kniber lidt at finde rundt i andre af de »ni fine logementer«. Til gengæld kan man fryde sig over mange detaljer. Tagkviste, dørhåndtag, murede vinduesrammer, flisegulve, hvælvinger, trapper, jernskodder, plafonder, stukkaturer og flostapeter – velbekomme!

Gennem de 275 år har bygningen »kunnet tilpasse sig utallige ændrede funktionskrav og moderniseringer og samtidig bevaret så stor en part af sin oprindelige fremtoning i de væsentligste aspekter« (s. 180). En beskrivelse af disse ændringer »ville imidlertid blive en kedelig og monoton opremsning«, forklares det. Netop i en bygningshistorie havde bl.a. dette dog været interessant at få uddybet – ligesom livet i huset de sidste to hundrede år. Men lad os se, der skal jo også være noget at skrive om, når *Den røde Bygning* runder 300 år.

Bygningshistorie er ikke en helt ukendt genre, typisk er emnet vel overladt til arkitekter og kunsthistorikere, mens historikere vistnok mest anvender billeder af huse ligesom portrætter –

som gode og taknemmelige illustrationer til den øvrige historie. Denne bog med de valg og fravalg, der er gjort, giver god lejlighed til at overveje bygningshistorie som genre, hvorfor den hermed anbefales især til kommende forfattere og udgivere af monografier om enkelte bygninger.

Kenn Tarbensen

Lars Ole Bonde (red.): *Fra Århusopera til Landsopera. Den jyske opera gennem 50 år 1947-97*. (Den jyske Opera, 1997). 318 s.

Måske var fremførelsen af Æmilius Kunzens »Dragedukken« på Løveapotekets førstesal i 1810 den første komplette forestilling i Århus inden for musikdramatikken. Herefter var der holdsvis hyppige forestillinger ved Det kongelige Teaters turnévirkomhed og andre rejsende selskaber, men ofte under primitive vilkår og dårlige sceneforhold. Det bedredes, da det nye Århus Teater blev indviet i september 1900; oven i købet var en del af åbningsforestillingen, operaen »Prinsessen på ærten«, skrevet til lejligheden af August Enna, dirigeret af samme og med Gerda Christophersen i titelpartiet. Men en egentlig, fast operainstitution måtte byen vente med til efter Anden Verdenskrig, da Thomas Jensen, Holger Boland og Gerhard Schepelern fik stablet den på benene med »Jægerbruden« som åbningsforestilling.

Den foreliggende bog fortæller om operæns udvikling i de 50 år i fire afsnit. Først kommer der en historisk fremstilling. Så følger en illustreret oversigt over samtlige forestillinger fra 1972 til 1997 med fuldstændig dokumentation. Når den kun er over de sidste 25 år, skyldes det, at der blev udgivet jubilæumsbøger både 1957 og 1972. Det tredje afsnit kaldes »Temaer, motiver – og variationer« og er en række in-